

*До спеціалізованої вченої ради ДФ 41.884.075
Одеського державного університету
внутрішніх справ
65044, м.Одеса, вул Успенська, 1*

ВІДГУК

**офіційного опонента - доктора юридичних наук, професора Шаповала
Романа Володимировича на дисертацію Кияна Дмитра Володимировича
«Адміністративно-правовий механізм вирішення спорів у сфері
публічних закупівель в Україні», подану на здобуття ступеня доктора
філософії за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дослідження.

З моменту ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом відбулися суттєві зміни у сфері взаємодії органів, що здійснюють публічно-владні функції. Законодавче регулювання цієї сфери динамічно розвивається, ухвалюється значна кількість нормативно-правових актів, що регулюють публічне адміністрування та впливають на права, свободи й законні інтереси як фізичних, так і юридичних осіб. Питання юридичних конфліктів, до яких можемо віднести адміністративно-правові спори, викликають особливий інтерес для науковців, оскільки є синтезом проблем конфліктології з положеннями юридичної науки. Значна частина соціальних конфліктів має правову природу, адже їх виникнення зумовлене юридичними фактами, а врегулювання здійснюється за допомогою правових механізмів, включаючи судові процедури. Відмінною рисою юридичного спору є його безпосередній зв'язок із реалізацією чи порушенням правових норм.

Водночас ускладнення адміністративних процедур, у яких беруть участь громадяни та організації, створює необхідність чіткої регламентації правових механізмів врегулювання адміністративних спорів, як у судовому так і позасудовому порядку.

Наукові дослідження, присвячені питанням адміністративно- правового механізму вирішення спорів в галузі публічних закупівель, особливо під час

дії режиму воєнного тану не втрачають своєї актуальності. Це обумовлено тим фактором, що процедура публічних закупівель та динаміка зловживань під час здійснення публічних закупівель в українському контексті є вагомою перепорою на шляху втілення правової парадигми.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020), Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024-2026 роки та затвердження операційного плану її реалізації у 2024-2025 роках (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 лютого 2024 року №76-р), відповідно до плану наукових досліджень «Концепція розвитку адміністративного, адміністративно-процесуального права та фінансового права в умовах євроінтеграції» (на 2016–2020 рр.), загально-університетської теми науково-дослідних робіт «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер 0123U103538) та теми науково-дослідних робіт кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ: «Забезпечення прав, свобод і інтересів людини в сучасних умовах адміністративно-правовими засобами» (державний реєстраційний номер 0121U109272).

Метою дослідження дисертантом встановлено: формування теоретико-методологічних основ правового вирішення спорів під час проведення публічних закупівель в Україні та розроблення пропозицій щодо удосконалення адміністративного законодавства України у цій сфері.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам до такого виду робіт. Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі

адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників.

Нормативною основою дослідження склали положення Конституції України, законодавчих актах, ухвалених Верховною Радою України, нормативних актів, прийнятих Президентом України, Кабінетом Міністрів України та центральними органами виконавчої влади, а також міжнародні договори, які набули обов'язкової сили для України внаслідок їх ратифікації вищим законодавчим органом держави. Достовірність і наукова новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації не викликає сумнівів.

Результати дисертаційного дослідження Д.В.Кияна є науково обґрунтованими, їхня достовірність ґрунтується на методологічній і теоретичній базі, опрацюваннях належної кількості наукових джерел, нормативно-правових актів тощо. Формуванню авторських думок, висновків і пропозицій сприяла критична характеристика позицій окремих науковців, праці яких використовувались при написанні роботи, а також критичний аналіз окремих положень чинного законодавства. Зазначене стало можливим у наслідок методологічно правильного визначення мети, об'єкта і предмета дослідження. Дисертант провів значну дослідницьку роботу. Це підтверджує список використаних джерел, який складається з 206 найменувань.

Наукова новизна отриманих результатів Д.В.Кияном полягає в тому, що дисертація є одним із перших досліджень у якій розглянуто адміністративно-правовий механізм вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні, в якому охарактеризовано його теоретичну, правову, організаційну і процедурну основи і надано пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства у цій сфері. У роботі вперше в науці: сформульовано наукове визначення понять: «механізму вирішення спорів у сфері публічних закупівель»; «державного контролю в сфері публічних закупівель»; «механізм захисту від антиконкурентних узгоджених дій учасників процедури публічних закупівель з боку антимонопольних органів». Крім цього, за результатами

дослідження удосконалено: термін «публічні закупівлі»; систему нормативно-правового регулювання вирішення спорів у сфері публічних закупівель; охарактеризовано принципи вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні. Набули подальшого розвитку низка інших цінних наукових положень, наприклад: науковий аналіз нормативно-правового забезпечення механізму вирішення спорів у сфері публічних закупівель; позиції стосовно того, що в Україні вирішення спорів в сфері публічних закупівель здійснюється, як у судовому так і позасудовому порядку; підходи до визначення прийняття рішень в сфері публічних закупівель, як одноособово так і колегіально.

Зауваження щодо змісту дисертації. Однак, як і для будь-якого дослідження складної і нової теоретичної проблеми, у дисертації міститься ряд не достатньо обґрунтованих положень або питань, що потребують роз'яснення, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми, зокрема:

1. На сторінці 165-166 дисертаційного дослідження вказано: «Результативність роботи національної системи публічних закупівель визначається не лише якісно сформованою стратегією та політикою у цій сфері, а й ефективністю нормативно-правового регулювання, раціональним підходом до планування закупівель, а також належним рівнем професійної підготовки осіб, відповідальних за проведення процедур закупівель і подальше управління укладеними договорами. Важливим чинником є й оптимізація використання бюджетних ресурсів з метою досягнення максимальної економічної вигоди при забезпеченні державних потреб». Було б цікаво почути, в чому полягає оптимізація використання бюджетних ресурсів з метою досягнення максимальної економічної вигоди при забезпеченні державних потреб.

2. Автором в підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід вирішення спорів у сфері публічних закупівель» проаналізовано досвід вирішення спорів в сфері публічних закупівель таких країн, як Німеччина, США, Японія, Канада,

Франція, Данія, Великобританія. Але автор пропонує вдосконалювати питання вирішення спорів в галузі публічних закупівель на базі сучасної європейської системи публічних закупівель.

3. На мою думку робота би виглядала більш досконалою, якщо б автор приділив більше уваги участі прокурора в процесі вирішення спорів у сфері публічних закупівель.

4. Важливу роль у забезпеченні дотримання конкурентних принципів у сфері публічних закупівель відіграють антимонопольні органи, зокрема Антимонопольний комітет України, що здійснює контроль за дотриманням законодавства, розслідує порушення та застосовує санкції до суб'єктів, які вчиняють антиконкурентні дії. Одним із ключових інструментів захисту від таких дій є механізм добровільного повідомлення про порушення, який дозволяє учасникам, які першими повідомляють про антиконкурентні практики, уникнути відповідальності за умови надання суттєвої інформації для розслідування. В чому полягає механізм добровільного повідомлення про правопорушення.

5. Потребує додаткового пояснення пропозиція автора, щодо внесення змін до Закону України «Про рахункову палату» щодо фіксації в ньому процедури здійснення контролю за публічними закупівлями.

В той же час висловлені зауваження переважно мають характер побажань і суттєво не впливають на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного Кияном Д.В. дослідження. Наявність дискусійних питань, насамперед, характеризують актуальність і складність теми дослідження та власний підхід дисертанта до її розгляду. Вдалий і логічно-поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та практичних прикладів у діяльності органів державної влади, щодо вирішення спорів в сфері публічних закупівель, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення, яке полягає в тому, що

результати дослідження можуть бути використані у науково-дослідній роботі, правотворчості та освітньому процесі, у тому числі у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку правоохоронців.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Основні положення дисертації з належним ступенем повноти були відображені у наукових статтях, підготовлених та опублікованих дисертантом, кількість і якість яких відповідає вимогам щодо публікацій, зарахованих за темою дисертації. За результатами аналізу тексту дисертації Д.В.Кияна «Адміністративно-правовий механізм вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні» свідчимо про відсутність порушень автором вимог академічної доброчесності; робота характеризується наявними посиланнями на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень і відомостей; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності; використано методики дослідження та джерела інформації. Тема дисертації є актуальною, сформульовані автором висновки та рекомендації є достатньо аргументованими, відзначаються науковою новизною та мають теоретичне та практичне значення.

Обсяг основного тексту дисертації відповідає встановленим нормативам до такого виду наукових робіт. Мова роботи характеризується точністю, логічністю та послідовністю викладу, що відповідає науковому стилю. Наукові положення у тексті дисертації за формою викладу доступні, у смисловому-цілісній та взаємопов'язані.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК.

Отже, можна дійти загального висновку, що дисертація «Адміністративно-правовий механізм вирішення спорів у сфері публічних закупівель в Україні» відповідає спеціальності 081 - «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення

разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор – Киян Дмитро Володимирович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 - «Право» за спеціальністю 081 - «Право»

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри адміністративного права та
адміністративної діяльності

Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

доктор юридичних наук, професор

Р.В.Шаповал

«__»_____2025р.